

Obsah

1 Štruktúra a činnosť neurónov	11
Štruktúra neurónov	11
Prenos signálov v nervovom systéme	14
2 Neurotransmitterové systémy	16
Komunikácia neurónov	18
Charakteristika neurotransmitterov	20
Základné skupiny neurotransmitterov	22
Účinky neurotransmitterov	33
Nomenklatúra neurotransmitterových systémov mozgu . . .	35
Neurotransmitery v periférii a v mozgu – úloha hematoen- cefalickej bariéry	36
Hematoencefalická bariéra	38
Morfologické základy hematoencefalickej bariéry a štruk- túrne odlišnosti	38
Funkčné charakteristiky hematoencefalickej bariéry, ktoré majú morfológický základ	39
Hematolikvorová bariéra	39
Likvoroencefalická bariéra	40
Transportné mechanizmy hematoencefalickej bariéry . . .	40
Regionálne rozdiely hematoencefalickej bariéry – rozdiely vo vaskularizácii jednotlivých oblastí CNS	41
Ependýmové bunky	41
Cirkumventrikulárne orgány	41
Ďalšie štruktúry mozgu s fenestrovanými kapilármi	43
Neurotransmitery z evolučného hľadiska	44
3 Malomolekulové neurotransmitery	46
Aminokyseliny	46
Glutamát	47
Aspartát	51
Iné excitačné aminokyseliny	52
GABA (kyselina γ -aminomaslová)	53

GHB (kyselina γ -hydroxymaslová)	57
Glycín	58
Acetylcholín a biogénne amíny	60
Acetylcholín	61
Katecholamíny	67
Dopamín	67
Noradrenalín	73
Adrenalín	77
Sérotonín	79
Histamín	82
Iné malomolekulové neurotransmitery	85
Puríny	85
Neurosteroidy	86
Plynné neurotransmitery	90
Oxid dusnatý	91
Oxid uhoľnatý	94
Sírovodík	95
Prostaglandíny	95
Kanabinoidy	96
Iné neurotransmitery obsahujúce aminoskupinu	97
L-DOPA	98
Imidazolínový systém	99
4 Peptidové („veľkomolekulové“) neurotransmitery	102
Malomolekulové a peptidové neurotransmitery – spoločná syntéza a uvoľňovanie z jedného neurónu	104
Vybrané peptidergické neurotransmitery	106
Klasické neurohormóny CNS	107
Uvoľňujúce a inhibujúce hormóny hypotalamu	109
Deriváty proopiomelanokortínu (ACTH, MSH a iné)	113
Endomorfíny 1 a 2	115
Tachykiníny (neurokiníny)	116
Peptidy príbuzné s NPY	117
Peptidy zo skupiny sekretín-VIP-glukagón	118
Ďalšie neuropeptidy	120

5 Úloha neurotransmitterov v regulácii fyziologických procesov	136
Regulácia príjmu potravy	137
Homeostáza telesných tekutín	146
Bdenie a spánok	147
Učenie a pamäť	152
Autonómny nervový systém	153
Sympatikový nervový systém	154
Parasympatikový nervový systém	157
Enterický nervový systém	157
Intrakardiálny nervový systém	159
Nonadrenergický/noncholínergický (NANC) nervový systém	159
Stresová reakcia	161
Špecificita stresovej reakcie	161
Neuronálne okruhy stresovej reakcie	162
Centrálne zložka stresovej reakcie	163
Nucleus paraventricularis hypotalamu ako integračné cen-	
trum stresovej reakcie	163
Úloha centrálnych katecholamínergických oblastí v stresovej	
reakcii	166
Interakcie medzi CRH a katecholamínergickými neurónmi .	167
Úloha ďalších neurotransmitterov v stresovej reakcii	168
Periférna zložka stresovej reakcie	168
Sympatiko-adrenálny systém	169
Hypotalamo-hypofýzo-adrenokortikálny systém	170
Interakcie medzi sympatiko-adrenálnym a hypotalamo-	
hypofýzo-adrenokortikálnym systémom	171
Nepriaznivé následky pôsobenia stresu	171
Bolesť	172
Prenos nociceptívnych informácií do CNS	172
Centrálne modulácia prenosu nociceptívnych informácií . .	173
Neuropatická bolesť	175
Vývin nervového systému	175
Oxygenácia organizmu	177
Regulácia telesnej teploty	177
Starnutie a nervový systém	178

---

6 Úloha neurotransmitterov pri ochoreniach nervového systému	180
Neurodegeneratívne ochorenia	181
Parkinsonova choroba	182
Schizofrénia	185
Afektívne poruchy	190
Depresia	190
Psychiatrické ochorenia a neurogénéza	196
Látková závislosť	201
Závislosť od alkoholu	202
Epilepsia	203
Ischemické poškodenie CNS	204
7 Úloha neurotransmitterov pri iných ochoreniach	207
Hypertenzia	207
Zápalové procesy	209
Záver	211
Literatúra	212
Odkazy na webové stránky	268
Použité skratky	270
Zoznam tabuliek	274
Zoznam obrázkov	276
Index	279